

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
ZESPÓŁ REALIZACJI
BADAŃ 621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17
INTERNET: <http://www.cbos.pl>

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89
E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/3/3/99

SPOŁECZNY WIZERUNEK PREMIERA JERZEGO BUZKA

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, STYCZEŃ '99

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Od przeszło roku Jerzy Buzek jest premierem. Obejmując ten urząd był osobą mało znaną. Swój publiczny i polityczny wizerunek miał zatem okazję kształtować od momentu rozpoczęcia pracy na stanowisku premiera. W grudniu¹ po raz kolejny prosiliśmy badanych o scharakteryzowanie Jerzego Buzka².

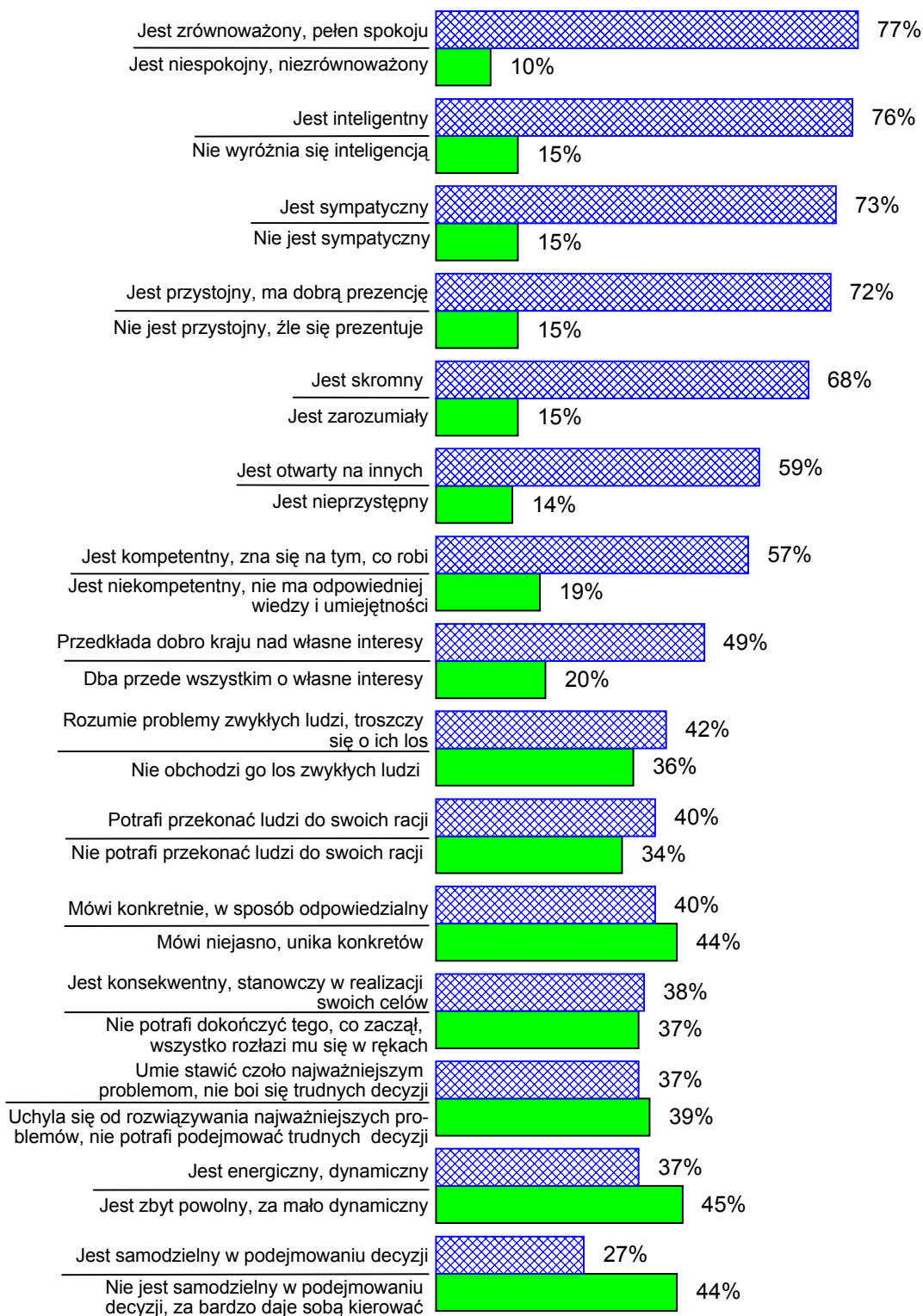
Społeczny portret premiera skonstruowaliśmy na podstawie 15 par przeciwstawnych stwierdzeń opisujących jego cechy fizyczne, walory intelektualne, cechy osobowościowe, umiejętności komunikacyjne i perswazyjne, a także zdolności przywódcze. Zadaniem respondentów było wskazanie spośród nich takich cech, które - w ich opinii - najlepiej charakteryzują Jerzego Buzka. Ankietowani mieli ponadto możliwość zakwestionowania adekwatności cech opisanych w każdej z par stwierdzeń do charakterystyki premiera. We wszystkich przypadkach odsetek tego rodzaju wskazań nie przekroczył 8%.

Do cech najczęściej przypisywanych premierowi należą spokój i zrównoważenie oraz inteligencja. Przez zdecydowaną większość badanych jest on też odbierany jako osoba budząca sympatię. Równie często z pozytywną oceną spotyka się jego prezencja. Do pierwszoplanowych elementów wizerunku premiera zaliczyć należy także dostrzegane przez większość ankietowanych takie przymioty jego osobowości, jak skromność i otwartość na innych ludzi. Pozytywnie wypada również w opinii badanych ocena kompetencji premiera.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (103), 3-8 grudnia '98, reprezentatywna próba losowo-adresowa dorosłych mieszkańców Polski (N=1086).

² Por. komunikat CBOS „Społeczny portret premiera Jerzego Buzka”, maj '98.

RYS. 1. Z KAŻDEJ PARY STWIERDZEŃ PROSZĘ WSKAZAĆ TO, KTÓRE, PANA(I) ZDANIEM, NAJLEPIEJ CHARAKTERYZUJE JERZEGO BUZKA.

Odpowiedzi uszeregowano według malejącego odsetka wskazań pozytywnych. Pominięto odpowiedzi „ani taki, ani taki” i „trudno powiedzieć”.

Zdaniem ponad połowy respondentów Jerzy Buzek ma odpowiednie kwalifikacje i umiejętności do sprawowania tej funkcji, niespełna jedna piąta jest przeciwnego zdania. Blisko połowa ankietowanych pozytywnie interpretuje również działania premiera - uznaje, że kieruje się on dobrem kraju, nie zaś własnymi interesami. Znaczna część (ponad dwie piąte) jest również przekonana, że premier rozumie problemy zwykłych ludzi i ma na względzie przede wszystkim ich dobro. Większy odsetek badanych ocenia, że premier jest skuteczny w wystąpieniach publicznych i potrafi przekonać ludzi do swoich racji, niż wyraża przeciwną opinię na ten temat.

Niejednoznaczne i w dużej mierze krytyczne są oceny konsekwencji w działaniu i zdolności do rozwiązywania trudnych problemów. Niemal takie same odsetki ankietowanych uważają, że premier jest stanowczy i konsekwentny w realizacji zamierzonych celów, co oceniają, że raczej trudno przychodzi mu dokończyć to, co zaczął. Podobnie zbliżone grupy badanych sądzą, że premier raczej uchyla się od rozwiązywania problemów i nie potrafi podejmować trudnych decyzji, co przychylają się do opinii, że umie stawić czoło najważniejszym problemom i nie boi się trudnych decyzji.

Raczej negatywnie wypada ocena treści wypowiedzi premiera - nieco więcej ankietowanych uważa, że w wystąpieniach unika on konkretów, niż jest zdania, że mówi konkretnie, w sposób odpowiedzialny. Negatywnie oceniany jest również dynamizm premiera, więcej osób sądzi, że jest on za mało energiczny, niż ma na ten temat przeciwną opinię.

Najniżej oceniany jest stopień samodzielności premiera w podejmowaniu decyzji - ponad dwie piąte ankietowanych uznaje, że premier nie jest samodzielny w podejmowaniu decyzji i za bardzo daje sobą kierować. Tylko nieco ponad jedna czwarta uznaje stopień samodzielności premiera za odpowiedni.

Tabela 1 w procentach

Z każdej pary stwierdzeń proszę wskazać to, które, Pana(i) zdaniem, najlepiej charakteryzuje Jerzego Buzka.	Wskazania ankietowanych według terminów badań	
	IV '98	XII '98
Jest zrównoważony, pełen spokoju	80	77
Jest niespokojny, niezrównoważony	7	10
Jest inteligentny	78	76
Nie wyróżnia się inteligencją	13	15
Jest sympatyczny	72	73
Nie jest sympatyczny	15	15
Jest przystojny, ma dobrą prezencję	71	72
Nie jest przystojny, źle się prezentuje	17	15
Jest skromny	67	68
Jest zarozumiały	16	15
Jest otwarty na innych	58	59
Jest nieprzystępny	15	14
Jest kompetentny, zna się na tym, co robi	55	57
Jest niekompetentny, nie ma odpowiedniej wiedzy i umiejętności	19	19
Przedkłada dobro kraju nad własne interesy	48	49
Dbą przede wszystkim o własne interesy	17	20
Rozumie problemy zwykłych ludzi, troszczy się o ich los	40	42
Nie obchodzi go los zwykłych ludzi	35	36
Potrafi przekonać ludzi do swoich racji	34	40
Nie potrafi przekonać ludzi do swoich racji	35	34
Mówi konkretnie, w sposób odpowiedzialny	42	40
Mówi niejasno, unika konkretów	41	44
Jest konsekwentny, stanowczy w realizacji swoich celów	40	38
Nie potrafi dokończyć tego, co zaczął, wszystko rozlaży mu się w rękach	31	37
Umie stawić czoło najważniejszym problemom, nie boi się trudnych decyzji	38	37
Uchyła się od rozwiązywania najważniejszych problemów, nie potrafi podejmować trudnych decyzji	32	39
Jest energiczny, dynamiczny	37	37
Jest zbyt powolny, za mało dynamiczny	42	45
Jest samodzielny w podejmowaniu decyzji	27	27
Nie jest samodzielny w podejmowaniu decyzji, za bardzo daje sobą kierować	43	44

Odpowiedzi uszeregowano według malejącego odsetka wskazań pozytywnych. Pominięto odpowiedzi „ani taki, ani taki” i „trudno powiedzieć”.

Porównanie wyników obecnego sondażu i pomiaru sprzed ośmiu miesięcy wskazuje, że w tym czasie społeczny wizerunek premiera tylko nieznacznie się zmienił. Odnotowane zmiany sugerują w niektórych wymiarach niewielkie pogorszenie ocen. Ponieważ jednak wzrostowi ocen negatywnych nie towarzyszą podobne, jeśli chodzi o skalę, spadki ocen pozytywnych, można raczej mówić, że opinie o premierze stały się nieco bardziej kontrowersyjne, niż że znacząco się pogorszyły.

Mogłoby się wydawać, że konsekwentne wprowadzanie przez rząd całego pakietu reform przyczyni się do poprawy ocen konsekwencji i skuteczności działań premiera. Tymczasem dość znacznie (o 6 punktów) wzrósł odsetek osób negatywnie oceniających stanowczość Jerzego Buzka w działaniu. Podobnie zwiększyła się liczba negatywnych ocen dotyczących jego zdolności do rozwiązywania problemów i podejmowania trudnych decyzji (wzrost o 7 punktów procentowych). Jediną znaczącą statystycznie zmianę na korzyść odnotowaliśmy w wymiarze ocen jego zdolności perswazyjnych - o 6 punktów wzrósł odsetek osób sądzących, że premier umie przekonywać ludzi do swoich racji.

NAJBARDZIEJ CHARAKTERYSTYCZNE CECHY PREMIERA

Podobnie jak w kwietniu '98, poprosiliśmy ankietowanych o wskazanie tych cech, które uważają za najważniejsze dla charakterystyki Jerzego Buzka. Układ najbardziej znamienych cech przypisywanych premierowi przez respondentów w zasadzie się nie zmienił. Zdaniem ankietowanych nadal najbardziej rzucającą się w oczy i niekwestionowaną cechą Jerzego Buzka jest inteligencja (41% wskazań). Blisko co czwarty badany (24%) za najbardziej charakterystyczny uznał jego wewnętrzny spokój i opanowanie. Kolejne cechy charakteryzujące osobę premiera to skromność (17%) oraz pozytywna ocena jego kwalifikacji etycznych: bezinteresowności i kierowania się w działaniu interesem państwa (16%). Relatywnie duże znaczenie dla opisu premiera mają, zdaniem ankietowanych, także jego kompetencje oraz to, że jest osobą sympatyczną (po 15%). Co dziesiąty badany (10%) za ważną cechą premiera uznał jego dobrą prezencję.

Tabela 2

w procentach

Które ze wskazanych przez Pana(ią) cech, uważa Pan(i) za najważniejsze dla charakterystyki Jerzego Buzka? Proszę wskazać nie więcej niż trzy takie cechy.	Wskazania ankietowanych według terminów badań	
	IV '98	XII '98
Jest inteligentny	37	41
Jest zrównoważony, pełen spokoju	22	24
Jest skromny	20	17
Przedkłada dobro kraju nad własne interesy	14	16
Jest kompetentny, zna się na tym, co robi	13	15
Nie jest samodzielny w podejmowaniu decyzji, za bardzo daje sobą kierować	12	15
Jest sympatyczny	18	15
Mówi niejasno, unika konkretów	8	11
Jest przystojny, ma dobrą prezencję	11	10
Jest konsekwentny, stanowczy w realizacji swoich celów	10	9
Rozumie problemy zwykłych ludzi, troszczy się o ich los	10	9
Umie stawić czoło najważniejszym problemom, nie boi się trudnych decyzji	10	9
Uchyla się od rozwiązywania najważniejszych problemów, nie potrafi podejmować trudnych decyzji	6	9
Nie obchodzi go los zwykłych ludzi	8	7
Mówi konkretnie, w sposób odpowiedzialny	10	7
Jest energiczny, dynamiczny	7	7
Jest zbyt powolny, za mało dynamiczny	7	6
Jest otwarty na innych	6	6
Potrafi przekonać ludzi do swoich racji	5	6
Nie potrafi dokończyć tego, co zaczął, wszystko rozlaży mu się w rękach	4	5
Nie potrafi przekonać ludzi do swoich racji	7	5
Jest niekompetentny, nie ma odpowiedniej wiedzy i umiejętności	3	3
Jest samodzielny w podejmowaniu decyzji	3	3
Nie jest sympatyczny	2	1
Dbą przede wszystkim o własne interesy	2	3
Jest zarozumiały	2	2
Nie wyróżnia się inteligencją	1	2
Nie jest przystojny, źle się prezentuje	1	1
Jest nieprzystępny	1	1
Jest niespokojny, niezrównoważony	-	-
Trudno powiedzieć	6	5

Najważniejsze minusy w wizerunku premiera to, podobnie jak przed ośmioma miesiącami, brak samodzielności w podejmowaniu decyzji i łatwość ulegania innym (15%). Co dziewiąty badany (11%) uznał, że typowa dla premiera jest ogólnikowość i unikanie konkretów w publicznych wypowiedziach.

W ostatnim półroczu w publicznym wizerunku premiera nie zaszły zasadnicze zmiany. Nieco więcej osób (wzrost odsetka o 4 punkty) za najbardziej typowe dla premiera uznało jego inteligencję. W równie niewielkim stopniu wzrosło znaczenie niektórych negatywnych cech przypisywanych premierowi: brak samodzielności w podejmowaniu decyzji, niejasność i brak konkretów w wypowiedziach oraz nieumiejętność podejmowania trudnych decyzji (wzrost odsetka wskazań po 3 punkty). W podobnej skali pogorszyły się także oceny niektórych jego cech osobistych. Obecnie mniej ankietowanych uważa, że ważną cechą premiera jest skromność; również sympatia, jaką wzbudza, stała się dla jego wizerunku nieco mniej istotna (w obu wypadkach spadek o 3 punkty).

SPOŁECZNO-DEMOGRAFICZNE ZRÓŻNICOWANIA W POSTRZEGANIU PREMIERA BUZKA

Oceny poszczególnych cech wizerunku premiera posłużyły nam do skonstruowania ogólnej skali akceptacji i dezaprobaty jego osoby³. Zarówno średnia ocen, jak i rozkład wyników na skali wskazują, że w porównaniu z kwietniem '98 nie zaszły tu istotne zmiany. Nie zmienił się ogólny poziom aprobaty osoby premiera, wyrażający się zbliżoną do poprzedniej średnią ocen (+4,07 w kwietniu i +3,91 obecnie - różnica nieistotna statystycznie). Nie rejestrujemy też poważnych zmian, jeśli chodzi o stopień polaryzacji ocen. Podobnie jak przed ośmioma miesiącami, w przypadku dwóch trzecich ankietowanych można mówić o korzystnym postrzeganiu premiera i częstszym przypisywaniu mu pozytywnych niż

³ Skala została utworzona przez zsumowanie wskazań na poszczególne cechy opisu. Wskazanie negatywnej cechy wartościowane było jako -1, brak opinii jako 0, wybór pozytywnej cechy jako +1. Wartości skali zawierały się w przedziale od -15 (minimalna wartość oznaczająca, że respondent dokonał wyboru samych negatywnych cech obrazu) do +15 (maksymalna wartość oznaczająca wybór samych pozytywnych cech).

negatywnych elementów opisu. Równie liczna jak w kwietniu '98 okazuje się także grupa osób raczej krytycznie niż przychylnie zapatrujących się na działalność premiera i jego osobę. Do tej kategorii niezmiennie zalicza się nieco ponad jedna czwarta ankietowanych.

Tabela 3

w procentach

Oceny na skali dezaprobata - aprobata (w przedziałach)	Wskazania ankietowanych według terminów badań	
	IV '98	XII '98
Silna dezaprobata (-15 do -8)	6	8
Umiarkowana dezaprobata (-7 do -1)	21	20
Ocena neutralna (0)	8	6
Umiarkowana aprobata (+1 do +7)	29	29
Silna aprobata (+8 do +15)	36	37
Średnia ocen	4,07	3,91
Odchylenie standardowe	7,3	7,6

Ze stosunkowo największą aprobatą premier spotyka się wśród osób starszych - w wieku od 55 do 64 lat. Wyraźnie lepiej niż inni postrzegają go także mieszkańcy największych aglomeracji, osoby z wyższym wykształceniem, respondenci uzyskujący najwyższe dochody na osobę w rodzinie i dobrze oceniający własną sytuację materialną. Spośród grup społeczno-zawodowych najlepiej postrzegają osobę premiera przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji oraz uczniowie i studenci, w tych grupach premier wyraźnie zyskał w ostatnich miesiącach. Stosunkowo wysoką średnią ocen na skali akceptacji uzyskał Jerzy Buzek także wśród pracowników fizyczno-umysłowych i osób prowadzących samodzielną działalność gospodarczą.

Natomiast relatywnie najbardziej krytyczni w ocenie premiera są badani w wieku 65 lat i więcej, mieszkańcy wsi oraz osoby źle oceniające własne warunki materialne. Wśród grup społeczno-zawodowych najgorzej postrzegają go przede wszystkim rolnicy. W tej grupie zawodowej obserwujemy też największy wzrost krytycyzmu w stosunku do premiera.

Opinie o Jerzym Buzku okazują się obecnie nieco wyraźniej niż w kwietniu zróżnicowane ze względu na poziom wykształcenia ankietowanych, wysokość dochodów oraz sytuację materialną - te cechy społeczno-demograficzne silniej niż poprzednio wpływają na oceny premiera.

Nadal jednak czynnikami zdecydowanie najsilniej warunkującymi ocenę osoby premiera pozostają poglądy polityczne oraz sympatie partyjne.

Tabela 4

w procentach

Oceny na skali dezaprobata - aprobata (w przedziałach)	Deklarowane poglądy polityczne		
	lewicowe	centrowe	prawicowe
Silna dezaprobata (-15 do -8)	15	9	3
Umiarkowana dezaprobata (-7 do -1)	35	16	9
Ocena neutralna (0)	4	4	2
Umiarkowana aprobata (+1 do +7)	29	32	20
Silna aprobata (+8 do +15)	18	39	66
Średnia ocen	0,12	4,37	8,42

O ile wśród zdecydowanej większości badanych identyfikujących się z prawicą premier spotyka się z wyraźną i stosunkowo jednoznaczną aprobatą (oceny na skali od +8 do +15), o tyle wśród osób utożsamiających się z lewicą równie korzystną opinię o premierze wyraża zaledwie 18% ankietowanych, a połowa częściej dostrzega negatywne niż pozytywne cechy Jerzego Buzka.

Zupełnie odmienny jest też wizerunek premiera wśród zwolenników ugrupowań obecnej koalicji rządowej i wśród sympatyków głównych ugrupowań opozycyjnych SLD i PSL.

Tabela 5

w procentach

Oceny na skali dezaprobata - aprobata (w przedziałach)	Potencjalne elektoraty ugrupowań politycznych			
	AWS	UW	PSL	SLD
Silna dezaprobata (-15 do -8)	2	2	8	17
Umiarkowana dezaprobata (-7 do -1)	7	6	33	36
Ocena neutralna (0)	2	2	0	4
Umiarkowana aprobata (+1 do +7)	25	28	23	23
Silna aprobata (+8 do +15)	64	62	36	20
Średnia ocen	8,75	8,14	3,52	-0,16

Jerzy Buzek najlepiej odbierany jest przez elektorat ugrupowania, które desygnowało go na stanowisko premiera. Niemal powszechnie zwolennicy AWS uważają, że jest osobą sympatyczną (91%), przypisują mu takie cechy, jak inteligencja (88%), spokój i opanowanie (89%). Dla ogromnej większości jest on osobą reprezentacyjną, ma dobrą prezencję (89%), cechuje go skromność (87%), otwartość na innych ludzi (82%). Jest także właściwą osobą na właściwym miejscu, jeśli chodzi o poziom kompetencji (77%). Stosunkowo najrzadziej natomiast zwolennicy Akcji przypisują premierowi dynamizm (55%) i samodzielność w podejmowaniu decyzji (43%).

Co ciekawe, prawie równie dobrą opinię o premierze, choć z nieco inaczej rozłożonymi akcentami, mają potencjalni zwolennicy współrządzącej Unii Wolności. Nieznacznie więcej sympatyków UW niż zwolenników AWS sądzi, że premier jest inteligentny (92%) i pełen spokoju (93%). Lepiej też oceniają intencje premiera i częściej wskazują, że w swym działaniu ma on na względzie wyłącznie interes kraju (74%). W większym stopniu są też przekonani, że premier dobrze rozumie problemy zwykłych ludzi (77%). Natomiast nieco gorzej niż w przypadku elektoratu AWS, choć również bardzo dobrze, wypada ocena jego cech społecznych - wyborcy UW rządziej uważają, że Jerzy Buzek jest osobą skromną (80%), sympatyczną (86%), że mówi konkretnie (64%) i potrafi przekonać ludzi do swoich racji (53%). Mniej entuzjastycznie oceniają również jego prezencję (78%).

Zdecydowanie najbardziej krytycznie osobę premiera postrzega elektorat SLD, choć i zwolennicy tej partii jako cechy najlepiej charakteryzujące Jerzego Buzka wskazywali inteligencję (72%) oraz opanowanie i wewnętrzny spokój (71%). Oceny negatywne dotyczą przede wszystkim tych aspektów wizerunku, które najbardziej wiążą się ze stylem sprawowania urzędu. Na pierwszy plan w postrzeganiu premiera przez zwolenników SLD wybijają się takie cechy, jak: niejasność wypowiedzi i unikanie konkretów (70%), brak samodzielności w podejmowaniu decyzji i skłonność do ulegania otoczeniu (68%), uchylanie się od trudnych decyzji (60%) oraz lekceważenie problemów zwykłych ludzi (61%). Większość sympatyków SLD uważa także, że premierowi brak dynamizmu (57%), że nie umie przekonać ludzi do swoich racji (56%) oraz że jest nieskuteczny w działaniu (53%). W pozostałych wymiarach zwolennicy SLD oceniają Jerzego Buzka raczej pozytywnie niż negatywnie.

Tabela 6

w procentach

Z każdej pary stwierdzeń proszę wskazać to, które, Pana(i) zdaniem, najlepiej charakteryzuje Jerzego Buzka.	Potencjalne elektoraty ugrupowań politycznych			
	AWS	UW	PSL	SLD
Jest zrównoważony, pełen spokoju	89	93	81	71
Jest niespokojny, niezrównoważony	3	3	16	16
Jest inteligentny	88	92	85	72
Nie wyróżnia się inteligencją	12	8	12	17
Jest sympatyczny	91	86	85	60
Nie jest sympatyczny	4	10	11	28
Jest przystojny, ma dobrą prezencję	89	78	86	64
Nie jest przystojny, źle się prezentuje	7	11	7	20
Jest skromny	87	80	80	55
Jest zarozumiały	4	11	15	24
Jest otwarty na innych	82	79	51	51
Jest nieprzystępny	3	6	23	27
Jest kompetentny, zna się na tym, co robi	77	77	61	42
Jest niekompetentny, nie ma odpowiedniej wiedzy i umiejętności	9	8	23	37
Mówi konkretnie, w sposób odpowiedzialny	69	64	38	22
Mówi niejasno, unika konkretów	19	22	57	70
Przedkłada dobro kraju nad własne interesy	68	74	40	36
Dbą przede wszystkim o własne interesy	11	7	25	33
Jest konsekwentny, stanowczy w realizacji swoich celów	61	55	35	29
Nie potrafi dokończyć tego, co zaczął, wszystko rozłązi mu się w rękach	20	27	47	53
Rozumie problemy zwykłych ludzi, troszczy się o ich los	64	77	34	24
Nie obchodzi go los zwykłych ludzi	18	5	55	61
Umie stawić czoło najważniejszym problemom, nie boi się trudnych decyzji	53	60	45	24
Uchyła się od rozwiązywania najważniejszych problemów, nie potrafi podejmować trudnych decyzji	25	28	38	60
Potrafi przekonać ludzi do swoich racji	64	53	37	24
Nie potrafi przekonać ludzi do swoich racji	17	28	33	56
Jest energiczny, dynamiczny	55	58	37	26
Jest zbyt powolny, za mało dynamiczny	32	32	56	57
Jest samodzielny w podejmowaniu decyzji	43	39	30	10
Nie jest samodzielny w podejmowaniu decyzji, za bardzo daje sobą kierować	28	44	57	68

W ciągu ostatnich ośmiu miesięcy Jerzy Buzek stosunkowo najbardziej zyskał w opinii elektoratu Unii Wolności. Mimo że nadal najbardziej krytyczni w ocenie premiera pozostają zwolennicy PSL, a zwłaszcza SLD, to jednak w porównaniu z kwietniem '98 także wśród potencjalnych wyborców tych formacji obserwujemy pewną poprawę *image'u* premiera. Natomiast mniej entuzjastyczne i bardziej krytyczne niż w pierwszych miesiącach pełnienia przez Jerzego Buzka funkcji premiera okazują się opinie zwolenników AWS.

Tabela 7

Potencjalne elektoraty ugrupowań politycznych	Średnie ocen według terminów badań		Różnica średnich
	IV '98	XII '98	
AWS	9,73	8,75	-0,98
UW	6,74	8,14	+1,40
PSL	2,92	3,52	+0,60
SLD	-1,05	-0,16	+0,89

W sumie można zatem mówić o słabej, niemniej jednak zauważalnej, tendencji do obiektywizowania się opinii na temat premiera. Wprawdzie Jerzy Buzek nadal wyraźnie postrzegany jest przez pryzmat sympatii politycznych, jednak w mniejszym stopniu niż jeszcze kilka miesięcy temu warunkują one nastawienie do jego osoby. Swoją opinię o premierze nieco zmodyfikowali zarówno szczególnie entuzjastycznie nastawieni do niego zwolennicy AWS, jak i zdeklarowani przeciwnicy, którzy z czasem zaczęli dostrzegać więcej pozytywnych cech.

★

★

★

W opinii ankietowanych Jerzy Buzek jest przede wszystkim człowiekiem inteligentnym i pełnym wewnętrznego spokoju, wzbudza też sympatię bardzo dużej części Polaków. Jest uznawany za osobę skromną, a zarazem życzliwą i przystępną dla innych. Duża grupa respondentów z uznaniem wyraża się także o jego kompetencjach na stanowisku premiera.

W ciągu ostatnich ośmiu miesięcy w postrzeganiu osoby premiera nie zaszły większe zmiany i w sumie można mówić o utrzymywaniu się jego dotychczasowego wizerunku. Wprawdzie pod pewnymi względami portret premiera wypada nieco gorzej niż poprzednio, jednak nie są to duże zmiany i generalnie oceny pozytywne nadal przeważają nad negatywnymi. Jerzy Buzek stał się osobą bardziej znaną i większy odsetek respondentów ma wyrobione zdanie na jego temat. Mimo niewielkiej korekty opinii premier oceniany jest nadal przede wszystkim przez pryzmat sympatii politycznych.

Nie udało mu się przezwyciężyć niektórych krytycznych ocen składających się na dość już utrwalony (co znaczy trudny do przezwyciężenia) stereotyp postrzegania jego osoby. Wzrosło przekonanie o braku dostatecznej stanowczości i konsekwencji w działaniach politycznych, więcej osób negatywnie ocenia jego umiejętność rozwiązywania trudnych problemów. Nie poprawiły się również oceny jego dynamizmu. Natomiast lepiej niż osiem miesięcy temu postrzegane są jego umiejętności perswazyjne - zdolność przekonywania ludzi do swoich racji.

Można przypuszczać, że na wizerunek premiera wpływają nie tyle wysiłki specjalistów od kształtowania *image'u* czy fachowców od mass mediów, czyli nie to, co i jak mówi, jak zachowuje się w wystąpieniach publicznych, ile przede wszystkim - jak działa, w jaki sposób podejmuje decyzje i jak radzi sobie w trudnych lub konfliktowych sytuacjach. Nie bez znaczenia jest również to, jak do niego odnoszą się jego polityczni partnerzy; negatywne cechy wizerunku premiera co najmniej w części wynikają, jak się wydaje, z niezręczności politycznych jego partnerów. Brak solidarności i spójności politycznej nie tylko wśród koalicjantów czy w łonie AWS, ale i w samej Radzie Ministrów może wywierać negatywny wpływ na niektóre elementy wizerunku Jerzego Buzka jako premiera.

Opracowała
Agnieszka CYBULSKA

Tabela 1. Skala dezaprobaty i aprobaty premiera Jerzego Buzka (przedział od -15 do +15)

	Średnia ocen	Liczba osób
Ogółem	3.91	1086
Płeć		
Mężczyźni	3.76	515
Kobiety	4.05	571
Wiek		
18-24 lat	4.01	155
25-34	3.89	191
35-44	4.23	210
45-54	3.49	213
55-64	5.11	147
65 lat i więcej	2.94	170
Miejsce zamieszkania		
Wieś	3.26	391
Miasto do 20 tys.	4.13	130
od 21 do 100 tys.	3.31	211
101-500 tys.	4.45	223
501 tys. i więcej mieszk.	5.69	131
Region		
Północny	5.28	120
Zachodni	3.32	112
Środkowozachodni	2.91	173
Środkowy	3.96	183
Wschodni	2.54	137
Południowo-wschodni	4.17	168
Południowo-zachodni	5.01	192
Wysztalcenie		
Podstawowe	3.69	356
Zasadnicze zawodowe	3.12	274
Średnie	4.13	358
Wyższe	6.19	97
Grupa społ.-zaw. pracujący		
Kadra kier., inteligencja	6.20	84
Prac. umysł. niż. szczebla	4.33	117
Pracownicy fiz. - umysł.	4.76	108
Robotnicy wykwalifikowani	2.42	101
Robotnicy niewykwalifik.	2.31	37
Rolnicy	1.31	63
Pracujący na własny rach.	4.64	38
Bierni zawodowo		
Renciści	3.46	140
Emeryci	4.01	196
Uczniowie i studenci	5.68	54
Bezrobotni	2.94	85
Gospodynie domowe i inni	4.77	60
Pracuje w:		
sferze budżetowej	4.94	120
sekt. państw., publicznym	3.57	111
sp. właśc. pryw. i państwa	4.04	88
sekt. pryw. poza rolnict.	4.36	178
prywatnym gosp. rolnym	1.27	70
Dochody na jedną osobę		
Do 275 zł	3.12	201
276 - 399	2.52	146
400 - 549	4.04	231
550 - 799	4.37	164
Powyżej 799 zł	6.71	132
Ocena własnych war. mater.		
Złe	2.12	309
Średnie	4.15	495
Dobre	5.48	280
Udział w prakt. religijnych		
Kilka razy w tygodniu	7.51	57
Raz w tygodniu	4.30	562
Kilka razy w miesiącu	4.57	175
Kilka razy w roku	2.48	190
W ogóle nie uczestniczy	1.34	100
Poglądy polityczne		
Lewica	.12	255
Centrum	4.37	272
Prawica	8.42	296
Trudno powiedzieć	2.03	261